

AŞKI GİYİNEN ADAM

Nazlı Eray

(2001)

Öykü Gerçeküstü öğeleri yavaş yavaş tanıştıran anlatıcı, hayali düşüncelerini normal algısı oluşturarak verir. Mesnevi sokakta oturan Dürnev Abla'nın evine tarot baktırmaya giden anlatıcının Ankara sokaklarında ve eski mahallesinde yaşadığı çeşitli özlemler, hayretler, insanlar ve kalabalık içinde ki yalnızlık dile getirilirken, hayatın muhakemesi yapılır. Anlatıcı bir anda 1960'ların ünlü şarkıcısı Eddie Fisher'i kendi zamanına getirir. Geçmiş yıllara dönerken ve ölümlerle konuşurken tarot ve pişmiş kelleler kullanılır. Tarot kartlarına göre ilerlerken anlatıcının kırk altı yıl önce ölmüş olan akrabalarından Kaniye Anne ve Hasbiye Anne'yi öldüren emekli Albay Nurettin'in bulunması söz konusu olur. İki kadın ile birlikte dirilmeye çareler ararlar. Tunalı Hilmi'deki antikacı dükkânı, eski dostları, ölmüş annesi, anneannesi, babaannesi de olaylara tarot sayesinde dâhil olur. Bu nedenle konuşmaların çoğu Dürnev Abla'nın evinde gerçekleşir. Antikacı dükkânında otururken de geçmişine dile gelir. Herkesi net bir şekilde hatırlayan anlatıcının Ankara'daki memuriyet hayatı, boşanması ve konuştuğu beyin dolu kelleler Dürnev Abla'nın tarotu kapatması ile son bulur. Dürnev Abla'nın baktığı son falda çıkan terzi, aşkı giyinen bir adamın çıkageleceğini haber edince; hayalleri, çocukluğu, geçmişi tekrar uyanışa geçer ve büyülü kumaş yakalamak için sokağa çıkar. Fakat o koştukça kumaş daha çok uzaklaşır.

Tema

Geçmişe Özlem Her açılan tarot kağıdı ile birlikte geçmişten birilerini getiren ve konuşturan yazar tema olarak geçmişe özlemi seçer. Kimsesizliğin yarattığı yalnızlık duygusuyla geçmişten geleceğe bir iz yakalamak adına tarot baktıran anlatıcı aşkı giyinen adamın peşinden yeniden sürüklenir fakat amacına yine ulaşamaz.

Kişiler

Anlatıcı Ankara sokaklarında yaşadığı hayatı, çocukluğundan ve gençliğinden getirdiği kişilerle zenginleştirerek zamanını yaşayan anlatıcı zaman zaman tuhaf ve değişik düşünceler eşliğinde anlatarak iletir. Geçmişe özlem duyan anlatıcı, duygusal ve çocuksudur. Yalnızlığının yarattığı depresif ruh halini yansıtırken çeşitli ölmüş isimlerden faydalanan kadının pek çok tanıdığı ve sosyal bir yaşamı olmasına rağmen gelecek ve ölüm için bir kaygısı ve karmaşıklığı bulunur. Dürnev Abla'nın baktığı tarot fallarında kendini arayan anlatıcı, hayallerinin ve insanların peşinden sürüklenirken yine yalnızken olgunlaştığının farkına varır.

Dürnev Abla Anlatıcının en büyük dert ortağı olan Dürnev Abla'nın söylediği ilginç şeyler neticesinde anlatıcı kendine yol çizer. Oldukça ilgili ve düşünceli bir kadın olan Dürnev Abla, zaman zaman korkak ve cesaretsiz tavır sergiler. Ölmüş kişilerin yeniden dirilme isteklerine karşı büyük merhamet gösterir ve onları öldüren kişilerin bulunması için yardımcı olur. Kimi zaman dalgın kimi zaman da gündelik telaşlara kapılan Dürnev Abla, fal bakarak, çeşitli kâğıt oyunları oynayarak hayatın karmaşasından ve olumsuz düşüncelerinden arınmaya çalışır.

Mihri Abla Anlatıcı ile bir manikür-pedikür salonunda tanışan Mihri Abla yıllar sonra ortaya çıkar. Zamanında anlatıcıyı evinde misafir eden kadının 22 numaralı evi anılarda canlanıverir. Mihri Abla parasızlık çektiği için icra nedeni ile evinden İzmir'e ablasının yanına taşınmak zorunda kalan kadersiz bir kadındır. Boşandığı kocası birkaç vakit sonra ölür. Mihri Abla'nın sevdiği adam ise evli ve Anadolu'da doktordur. Onunla yalnızca kahve fallarında karşılaşır. Yaşamdan çektiklerine güler yüzü ile yanıt veren kadın, anlatıcıya iyi bir arkadaş olmayı başarır. Anlatıcı ile on yıl sonra karşılaşır ve geçmişten konuşurlar. Bu durum her ikisini de mutlu eder.

Eddie Fisher Anlatıcının çocukluk yıllarında meşhur olan Eddie Fisher, Dürnev Abla'nın evine gelir ve onlarla birlikte kahve içerek muhabbet eder. Hayatındaki kadınlarla olan sorunlarını dile getiren Eddie, anlatıcının hayatına dair de yorumlar yaparken kendi konserlerine de davet etmeyi ihmal etmez. Fakat hayatı olumsuzlar içinde geçen Eddie kokain bağımlılığını da dile getirerek kötü sonunun sinyallerini verir. Anlatıcı, Eddie'yi yazdığı kitaba göre yorumlar.

Kaniye ve Hasbiye Anne: Anlatıcının Bulgaristan'dan akrabası olan yaşlı kadınlar Albay Nurettin tarafından öldürülürler. Falda maça papazı olarak ortaya çıkan adamın bulunmasını ve yeniden yaşama dönmeyi hayal ederler. İkisinin de mezarlığı Karaca Ahmet'tedir.

Pişmiş Kelle Peyami Anlatıcı hakkında pek çok şey bilen kelle Peyami, tıpkı diğer kelleler kadar bilgilidir. Her eve geldiğinde Peyami ile konuşma fırsatı bulan anlatıcı, özgür ve mantıklı düşünceleri kellelerden öğrenir.

ANA KARAKTERLER

Anlatıcı (Duygusal)

Karakter Ankara sokaklarında yaşadığı hayatı, çocukluğundan ve gençliğinden getirdiği kişilerle zenginleştirerek zamanını yaşayan anlatıcı zaman zaman tuhaf ve değişik düşünceler eşliğinde anlatarak iletir. Geçmişe özlem duyan anlatıcı, duygusal ve çocuksudur. Yalnızlığının yarattığı depresif ruh halini yansıtırken çeşitli ölmüş isimlerden faydalanan kadının pek çok tanıdığı ve sosyal bir yaşamı olmasına rağmen gelecek ve ölüm için bir kaygısı ve karmaşıklığı bulunur. Dürnev Abla'nın baktığı tarot fallarında kendini arayan anlatıcı, hayallerinin ve insanların peşinden sürüklenirken yine yalnızken olgunlaştığının farkına varır.

Aktiviteler Geceleri yaşamı ve talihi sorgulamakla geçirdiği uyku öncesi dönemde kitap okumaktan hoşlanan anlatıcının gündüzleri doğaya kulak vererek başlar. Dürnev Abla'nın evi sürekli uğrak noktasıdır. Arkadaşları ile çay bahçesinde buluşur, sohbet etmekten ve sorgulamaktan büyük keyif alır. Devlet memuru olarak çalışmış, sosyal, bilgili ve kültürlü bir kadın olmasına rağmen kendini karamsar ve yalnız hisseder.

ÖRNEK ANILAR

Tuhaf Fallarda çıkan insanları gerçek hayata alıp konuşturan anlatıcı zaman zaman geçmiş şimdi arasındaki ikilemini tuhaf bir şekilde yaşar. Papazın Bağı çay bahçesinde ördüğü ilkökul arkadaşına kellelerden bahsederek gerçekliğine inandırmaya çalışır. Hemen ardından 17 yaşında yazdığı anı defterine dönerek zamansal atlamaları normalleştirir: "Nereden biliyorsun burada olduklarını?" diye sordu Gülay. "Pişmiş Kelle rüyasında görüyordu onları, anlattı bana."

Duygusal Anlatıcının geçmişi ile olan bağlarının gücü tüm aklına ve kalbine yansımış gibidir. Çocukluğunda ve gençliğinde tanıdığı herkesin yeniden hayatında olması için kurduğu düşler onun duygusal dünyasından izler sunar: "Bu dükkâna niçin geldiğimi unutmuş gibiydim; geçmişim beni sarıp sarmalamış; çok sevdiğim ölmüş insanlarım sanki çevremdeki eski ceviz kaplama koltuklara oturmuş, sevgi dolu gözlerle bakıyorlar; yıllardır yokluğunu hissetmiş olduğum o sevgi ve şefkati yeniden buluvermenin sonsuz mutluluğunu oracıkta yaşıyor; o gerçek sevgiyi nasıl özlemiş olduğumu bir kez daha anlıyordum."

Çocuksu Kendini geçmişe iyice kaptıran anlatıcının babaannesi ile arasında olan sıcak ilişki yıllar sonra onu bulmuş olmanın verdiği heyecanda da kendini belli eder. Kadını karşısında görür görmez geçmişini aklına gelen anlatıcı, çocukken olduğu gibi çekingen, duygusal bir hal alır: "İyiyim babaanne. İyiyim. Bana çocukken öğrettiğin duaları gece zamanı okuyorum. Verdiğin muskayı Londra'da, geçirdiğim ameliyatlar sırasında kaybettim. Hani içinde tuz ve çöretü olan muskayı. Sen dikmiştin onu bana. Çocukken ağzıma alır, tuzunu emerdim. Hastanede hemşireler beni soyarken, fanilamdan kayıp sedyeden aşağıya düşmüş olacak, babaanne" diye seslendim. "Kaybettim onu."

Karmaşık Akli gerçek zaman ve geçmiş zaman arasında kalan anlatıcı sürekli bu karışıklığını vurgulayarak yaşar: " İşte ben ona oturunca birdenbire geçmişim canlanıveriyor. Yıllardır unuttuğum, düşünmediğimi sandığım insanlar çevreme doluyorlar; bir vapur yanaşıyor bu koltuğa, bir İstanbul şehir hatları vapuru bu, içi tıklım tıklım benim yaşamımın belirli bölümlerinde yaşamış insanlarla dolu."

Depresif Anlatıcı hayatını değerlendirirken yalnızlığından kaynaklanan nedenlerle zaman zaman mutsuz ve karamsarlığını yansıtır. Depresif bir ruh hali içinde olan anlatıcı yaşadığı bunalımı pişmiş kellelere yüklediği beyinlerle dertleşerek aşmaya çalışır: "Yaşamım orada" diye düşündüm. "Şimdiye değin yaşamış olduğum iyi ve kötü günler, tüm anılar, belleğimdeki kişiler, çocukluğum, Osmanbey'de, güneşli yaz sokaklarında peşimden sürüklediğim ilk gençliğim, eski arkadaşlarım, yaşadığım evlerin ruhumda bıraktıkları o puslu yansıma, her şey ama her şey orada; Dürnev Abla'nın buzdolabındaki Pişmiş Kelle'nin beynine yüklenmiş."

Endişeli Varlık sorgulamasında bir nevi ölümsüzlüğü sorgularken hem kaderi hem de klonlanmayı bir kefeye koyarak düşününce aklı iyice karışır ve bazı endişelere kapılır, huzursuz ve düşünceli bir hale girer: “Belli olmaz” dedi Kelle. “Ama aynı şeyleri duyacaklar, düşünecekler ve yapmak isteyecekler...” “Ben bunu biraz düşünmek istiyorum” dedim Kelle’ye. “Kafamı karıştırdın sen benim. Biraz düşüneceğim bütün bunları.”

Yalnız Anlatıcı vapurda annesi ile karşılaşınca çok sevinir lakin annesinin aylarca hastanede yatması ve sonra yok olmasına anlam veremez. Bu sitemi ona belli ederken annesizliğin ve kimsesizliğin derin izlerinden bahseder. Son bir aşkın, terzisinin peşinden koşarken ise yine yalnızdır, anlatıcı yalnız olarak yaşadığı hayatı yine yalnızken anlamlandırır: “Ne tuhaf şeydi bu. Koşarken bir yandan da düşünüyordum. Ben yaşamın anlamını, içimdeki dürtüleri, umutlarımı ve beklentilerimi gece zamanı, sokaklarda yalnızken anlıyordum.”

Dürnev Abla (Uyumlu)

Karakter Anlatıcının en büyük dert ortağı olan Dürnev Abla’nın söylediği ilginç şeyler neticesinde anlatıcı kendine yol çizer. Oldukça ilgili ve düşünceli bir kadın olan Dürnev Abla, zaman zaman korkak ve cesaretsiz tavır sergiler. Ölmüş kişilerin yeniden dirilme isteklerine karşı büyük merhamet gösterir ve onları öldüren kişilerin bulunması için yardımcı olur. Kimi zaman dalgın kimi zaman da gündelik telaşlara kapılan Dürnev Abla, fal bakarak, çeşitli kâğıt oyunları oynayarak hayatın karmaşasından ve olumsuz düşüncelerinden arınmaya çalışır.

Aktiviteler Dürnev Abla, televizyon izlerken çekirdek çitlemeyi sever. Sigara içer ve boş zamanlarda eve topladığı insanlarla “küt” adı verilen oyunu oynamaktan ve çay partisi vermekten zevk alır. Evde kendisine arkadaşlık eden kanaryası Cancan da ölünce yokluğa karşı iyice karamsar bakan Dürnev Abla, tarot bakarken ciddileşir ve söyledikleri çıkar.

ÖRNEK ANILAR

İnatçı Güçlü sezgileri olan Dürnev’in tarot gibi fallarda gördüklerini söylemesi dışında bir de kartlarının dile gelmesi söz konusudur. Dürnev Abla kartların debelenmesine müsaade etmez ve inatla yerine yerleştirir: “Kart canlı bir balık gibi Dürnev Abla’nın elinde çırpınıyor, bir türlü destenin içine girmek istemiyordu. “Allah Allah. Nasıl da direniyor...” diye söylendi Dürnev Abla. “Elimden kayıverecek.” “Anlatacaklarım var! Diye haykırdı kart. “Anlatacaklarım var!” Dürnev Abla ustaca bir hareketle, debelenen kartı destenin arasına sokuverdi.”

Düşünceli/İlgili Çevresine gelen tüm insanlara karşı algıları açık tutan Dürnev Abla, merak ettiği konularda faldan çıkan kadınlara sorular sorarak bilgi almaya çalışır: “Nasıl oldu bu olay...Eğer sizi fazla üzmezse... Anlatabilir misiniz, neler oldu?” diye sordu Dürnev Abla.”

Karamsar Fal bakarken kendini Elizabeth Taylor’ın zümrüt küpesinin içinde bulan Dürnev Abla, umutsuzluğa kapılarak yok olmaktan korkar: “Zümrüt küpenin içindeyiz” dedi Dürnev Abla. “Nasıl çıkılır böyle bir şeyin içinden, bilmiyorum ki! Burada sonsuza değin unutulabiliriz, ölebiliriz. Kim bakar ki bir zümrüt küpenin içine?”

Merhametli Ölmüş olan insanların yeniden yaşama dönmelerini anı gönülden isteyen Dürnev Abla, iki kadın için hayli üzülür: “Şu iki yaşlı ölü” diye mırıldandı. “Ne kadar çok istiyorum onların yeniden yaşama dönmelerini. Hayata doyamamışlar, gönüllerince yaşayamamışlar. Bir yolunu bulsalar da sızıverseler hayatın içine. Ama kolay değil, giriş için anlattıkları yollar ne denli zor” dedi.”

Mihri Abla (Duygusal)

Karakter Anlatıcı ile bir manikür-pedikür salonunda tanışan Mihri Abla yıllar sonra ortaya çıkar. Zamanında anlatıcıyı evinde misafir eden kadının 22 numaralı evi anılarda canlanıverir. Mihri Abla parasızlık çektiği için icra nedeni ile evinden İzmir’e ablasının yanına taşınmak zorunda kalan kadersiz bir kadındır. Boşandığı kocası birkaç vakit sonra ölür. Mihri Abla’nın sevdiği adam ise evli ve Anadolu’da doktordur. Onunla yalnızca kahve fallarında karşılaşır. Yaşamdan çektiklerine güler yüzü ile yanıt veren kadın, anlatıcıya iyi bir arkadaş olmayı başarır. Anlatıcı ile on yıl sonra karşılaşır ve geçmişten konuşurlar. Bu durum her ikisini de mutlu eder.

Aktiviteler Kahve içmenin yanı sıra gezmeyi seven Mihri Abla, güzellik salonlarına gitmekten hoşlanır. Sohbet etmeyi seven kadının anlatıcı ile görüşmesi fal baktırma arzusu ile devam eder.

ÖRNEK ANILAR

Kadersiz Anlatıcı Mihri'yi parasızlığından dolayı kadersiz olarak nitelendirir. Mihri Abla'nın maddi sıkıntılar nedeni ile küçük evini ve yaşadığı yeri terk etmek zorunda olması bir yana sığındığı ablasının evinde de yabancı gibi muamele görmek canını sıkır: "Gelen Mihri Abla'ydı. Birbirimizi görmeyeli yıllar olmuştu, onu kaybetmişim. Parasız kalmış, başka bir kente gitmişti. Ne çok şey paylaşmışım Mihri Abla'yla; gece vakti bir taksiye atlar, Aydınlikevler'deki ufacık evine giderdim. Sevgiyle karşılardı beni Mihri Abla; kahve yapar, onları kenarları yaldızlı, incecik saplı fincanlara koyar, masaya getirirdi."

Duygusal Anlatıcı ile olan sohbetlerini ve arkadaşlarını unutamayan Mihri Abla her ne kadar onu arasa da bir türlü bulamaz: "Mihri Abla'nın gözlerinden yaşlar akıyordu. "Seni birkaç kez aradım. Ama evlenmişsin, numaran değişmiş; bağlantı kuramadım. Sonra İzmir'e gittim ben" dedi."

Anlayışlı Mihri Abla, anlatıcıyı çıkarsız ve karşılıksız bir sevgi ile sevdiği için onu yargılamaktan ziyade anlamaya çalışır: "Çok iyi bir şey bu" dedi Mihri Abla. "Sen hep öyleydin zaten. Yaşamın anlamını, insanoğlunun her an kendisini içinde buluverdiği gizleri çözmeye çalışırdın. Her zaman öyleydin sen. Hareketli bir nehir gibi akıp giderdin, bir balık gibisindir kimi zaman. Seni tutmak zor olur. Özgürsündür" dedi.